

Printre brațe vechi de ape

Există locuri despre care hărțile și cărțile nu spun prea multe lucruri. Ele trebuie căutate. Și, atunci, îți faci o hartă doar a ta și notezi povești dincolo de tiparele unui ghid turistic. E vorba de destinații în care aș sta ore în șir, cu aparatul de fotografiat la ochi pentru a prinde orice mișcare, aș asculta și imprima fiecare sunet pe banda magnetică și cea a sufletului. În cele ce urmează vă voi spune despre un paradis necunoscut de mulți, cu labirinturi pline de ascunzături nebănuite. Acest rai al florei și faunei l-am găsit ascuns în mijlocul Rezervației „Pădurea Domnească”, pe vechile brațe ale Prutului și afluentului acestuia – Camenca, numit de localnici și Camca. Vechilor brațe li se mai spune și stărițe. Despre opt din ele este povestea mea.

Dinu RUSU

Pornesc la drum, iar starea mea balansează între curiozitate și teamă. Sunt

locuri pe care voi pași pentru prima dată, cu natură virgină, cu ape care nu se văd din satelit, nu stau însemnate pe hartă. Ajuns la stărițele Prutului și Camencii mă conving că sunt printre puținii norocoși care au pășit pe aici. Curios este că toate vechile brațe au formă de potcoavă.

Primul popas e la „Balta Ursului” – stăriță a râului Camenca, situată pe teritoriul raionului Glodeni, dar în apropiere de satul Chetriș, raionul Fălești. Ca să ajung aici pășesc prin pădure, pe cărări tănuite și intru în împărăția liniștii. Din când în când se aude câte o pasăre, din când în când foșnesc frunzele bătrânilor copaci. Urzicile înalte, de un stat de om, mă scot din liniștea cuceritoare. După cărări abia-abia deslușite ajung la „Balta Ursului”. Aici e o mare de verde, cât vezi cu ochii. Apa abia este perceptibilă, iar stuful, mult de tot, valsează la adierile vântului. De o parte și alta a firului de albie pădurea de luncă soarbe seva „Bălții Ursului”, pe o întindere de aproape șapte hectare, străjuită de plop argintii și peri sălbatici. „Balta Ursului” e impresionantă, dar puțina apă a Camencii o fac aproape invizibilă ochiului nepregătit.

Ieșit din tărâmul pădurii virgine, revin la apa Camencii care este plină de viață în preajma satului Chetriș, dovadă a deciziei corecte luată de ecologiști acum aproape două decenii de a reîntoarce râul în albia veche. De aici, țin calea spre nord, la un alt vechi braț de-al Camencii - „Gârla Cărbunăria”. Stărița, aflată aproape de Moara Domnească, Glodeni, se întinde pe o suprafață de peste 70 de hectare, fiind cea mai mare oglindă a apei, cu adâncimea maximă de aproape 2 metri și jumătate. Cu greu am găsit un unghi potrivit pentru a cuprinde spectacolul apei, prins între stuful care „înfloră”. Dar și la „Gârla Cărbunăria” o bună parte din suprafață este acaparată de rogoz și pipirig, Camenca neavând destulă putere

pentru umplerea întregii suprafețe a vechii albie.

De la o stăriță la alta constat că frumosul are viză de reședință în brațele vechi ale Prutului și Camencii. La următoarea stăriță – „Km 1005” -, ajung cu mare greu, dar trăiesc o și mai mare satisfacție găsind-o atât de aproape de Prut, cu care, practic, se ține de mână. Libelulele se joacă pe unda apei, iar țânțarii își fac timp să guste din „intrusul” care a intrat pe tărâmul lor de poveste. Acoperită parțial cu stuf, stărița „Km 1005” este locul ideal pentru reședința rațelor pestrițe și mari, cărâitoare, stârți cenușii și multe alte înaripate.

„Chilia” și „Țiganca”, ambele situate aproape de Bisericieni și Cuhnești, sunt următoarele stărițe în care pătrund. La „Chilia”, pe cele peste 16 hectare, trebuie să cauți cu insistență ca să găsești vreo picătură de apă, iar „Țiganca”, în care apa e prezentă cam tot anul, e acum aproape secată. Barza neagră a ieșit fulgerător din stuful stăriții „Țiganca”, dar am avut noroc – am prins-o pe retina ochiului și a aparatului de fotografiat, spre invidia frumoasă a colegilor de traseu. Se spune că ești un mare norocos dacă reușești să vezi barza neagră. Deși se crede că ea nu cuibărește în spațiul dintre Prut și Nistru, dovada că am admirat-o la „Țiganca” poate însemna prezența unui cuib aici. Am rămas uluit de frumusețea berzei. O vedeam pentru prima dată.

Am lăsat cu greu stărița „Țiganca”, dorind să mai văd vreo barză neagră. Din când în când, însă, doar egreta mică își făcea apariția.

Spre deosebire de celelalte surate, „Potcoava”, cea de-a șasea stăriță din

Albie veche a Camencii la Chetriș, Fălești

traseu, are apă tot anul. Pentru mine, „Potcoava” este una dintre cele mai impresionante albie vechi ale Prutului și cam singura care se vede perfect din satelit. Vechiul braț în formă de potcoavă, precum arată și numele, se întinde puțin peste nouă hectare, iar pe alocuri adâncimea atinge aproape patru metri. Despărțită de râul Prut acum trei decenii, Potcoava este cea mai tânără stăriță și se află între satele Cobani și Balatina.

Ajunși în acest spațiu mirific de pe malurile Prutului și Camencii lăsam câteva rânduri de notițe de călătorie și despre lacul „La Fontal” și „Țara Bătlanilor”.

Stârcul cenușiu deasupra „Țării Bătlanilor”

Zimbrul, simbolul Rezervației „Pădurea Domnească”

Șarpele de casă și-a prins prada în bălțile Camencii

Mulți din cei care ajung la lacul relict „La Fontal” sunt în căutarea a unei întinderi de ape, dar dau de stuf și papură. Construcția barajului Costești-Stânca, acum mai bine de patru decenii, a știrbit din frumusețea acestui loc, la fel ca și a celorlalte stărițe ale Prutului și Camencii. Revărsările din Prut au devenit tot mai rare, iar apa abia-abia de ajunge în vechile albie. Acum, „La Fontal” este alimentat de un izvor, apa căruia are un grad sporit de mineralizare. Deși are puțină apă, lacul „La Fontal” e o casă minunată pentru tritoni, broaște și șerpi de apă. Egrete, stârți cenușii, găinușe de baltă, rațe – sunt

doar o parte din înaripatele de pe lacul relict „La Fontal”, care pot fi admirate de pe „buza” lacului, unde s-a înscris perfect o pensiune turistică, integrată în patrimoniul Rezervației „Pădurea Domnească”.

Deși nu are statut cert de albie veche, „Țara Bătlanilor” are nevoie de apa Prutului și a Camencii, pentru spălarea excrementelor acide ale celor trei specii de păsări care cuibăresc aici - stârcul cenușiu, stârcul de noapte și egreta mică. Pe un copac sunt cam 18 cuiburi, aflate la înălțimea de 15 - 20 de metri. Păsările se află în țara lor vreo șapte luni și sunt stăpâne pe trei mii de metri pătrați, suprafață care se extinde, lăsând arborii uscați din cauza acidității excrementelor. Dacă ar ajunge apa în zonă, urmele acide ar fi spălate, iar arborii salvați.

Privind la fotografii mulți ar înclina să creadă că acestea sunt făcute departe de spațiul dintre Prut și Nistru. Sunt imagini minunate, care nu au nevoie de prea multe descrieri. Ele sunt pașapoarte adevărate ale destinațiilor pe care avem menirea de a le promova și păstra.

Dacă ați dori să porniți la drum și să parcurgeți aceleași cărări, să știți că accesul pentru publicul larg este permis doar în anumite zone ale Rezervației „Pădurea Domnească” și doar cu ghid.

Dar să știți, aceste destinații nu sunt pentru mofturoși, ci pentru temerari și curioși. La stărițele Prutului și Camencii trebuie să fii un bun elev al naturii, să ascuți glasul apelor și pădurii și să te cufunzi în poveste. O poveste frumoasă și plină de farmec... Uneori, nu mai contează dacă această poveste are sfârșit, important e că faci parte din ea.

Stărița Potcoava croită malestos dintr-un vechi braț al Camencii

Stărița Chilia se prinde de mână cu Prutul

ISSN 1857-2677

9 771857 267700